

LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO
„DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS IR UKRAINOS MINISTRŲ
KABINETO SUSITARIMO DĖL ĮDARBINIMO IR BENDRADARBIAVIMO DARBO
MIGRACIJOS SRITYJE RATIFIKAVIMO“
AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

2018 m. gruodžio 7 d. Kijeve pasirašytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Ukrainos Ministrų Kabineto susitarimas dėl įdarbinimo ir bendradarbiavimo darbo migracijos srityje (toliau – Susitarimas). Susitarimo tikslas – stiprinti bendradarbiavimą tarp Lietuvos Respublikos ir Ukrainos, teikti abipusę pagalbą, užtikrinant susitariančiųjų šalių darbuotojų teisių ir interesų apsaugą bei kovojant su nelegaliu darbu.

Nuo 2017 m. Lietuvos Respublikoje liberalizavus trečiųjų šalių piliečių įdarbinimo sąlygas, siekiant užtikrinti, kad trečiųjų šalių piliečiai nebūtų išnaudojami ir jiems mokamas darbo užmokestis atitiktų teisės aktuose nustatytus reikalavimus, reikia stiprinti nelegalaus užsieniečių darbo kontrolę. Todėl turi būti stiprinamas nelegalų darbą kontroliuojančių institucijų vaidmuo ir funkcijos. Įgyvendindamos Susitarimą, šalys bendradarbiaus darbuotojų teisių ir interesų, susijusių su įdarbinimu ir darbo sąlygomis, garantijų komandiruotiems darbuotojams užtikrinimo bei kovos su nelegaliu darbu srityse, taip pat kitose su darbo migracija susijusiose srityse.

Susitarime nenustatoma naujų leidimų dirbti ar leidimų laikinai gyventi išdavimo sąlygų. Leidimų dirbti ar leidimų laikinai gyventi išdavimo vienos susitariančiosios šalies piliečiams, kurie ketina dirbti kitos susitariančiosios šalies teritorijoje, tvarką ir terminus, atvykimą į įdarbinimo valstybės teritoriją ir buvimą joje bei darbo santykius reglamentuos įdarbinimo valstybėje galiojantys teisės aktai. Susitarime taip pat reglamentuojama, koks minimalus darbo užmokestis turės būti mokamas susitariančiųjų šalių darbuotojams, nustatoma darbuotojų informavimo apie darbo sutarties sąlygas tvarka.

Susitarimas apima ir komandiruotus darbuotojus. Jame nustatomos privalomos komandiruotų darbuotojų darbo sąlygos darbo vietos valstybėje ir informavimo apie komandiruotus darbuotojus tvarka.

Susitarime numatyta, kad šalys bendradarbiaus tiesiogiai arba per paskirtas kompetentingas įstaigas. Nustatytos bendradarbiavimo formos, prašymų dėl informacijos pateikimo nagrinėjimo ir apsisiekimo informacija tvarka, taip pat išvardinti atvejai, kada vienos susitariančiosios šalies kompetentinga įstaiga galės atsisakyti suteikti informaciją.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 8 punktu, Susitarimas priskirtinas ratifikuojamų tarptautinių sutarčių kategorijai, todėl parengtas Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Ukrainos Ministrų Kabineto susitarimo dėl įdarbinimo ir bendradarbiavimo darbo migracijos srityje ratifikavimo“ projektas (toliau – Įstatymo projektas), kurio tikslas – ratifikuoti Susitarimą, kad jis įsigaliotų.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Tarptautinių ir Europos Sąjungos reikalų skyriaus vyresnioji patarėja Vilmantė Miškinytė, tel. 8 706 68 260, el. p. vilmante.miskinyte@socmin.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

1995 m. kovo 28 d. Kijeve sudarytas Susitarimas tarp Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Ukrainos Vyriausybės dėl abipusio piliečių įdarbinimo (toliau – 1995 m. Susitarimas), kuris įsigaliojo 1995 m. rugpjūčio 11 d.

1995 m. Susitarime numatyta, kad darbo srityje taikomi įdarbinimo šalies teisės aktai. Komandiruotiems darbuotojams taikomi siunčiančiosios valstybės darbo santykius reglamentuojantys teisės aktai. Nustatyta, kad darbuotojas negali dirbti kito darbo, išskyrus tą darbą, kuriam buvo išduotas leidimas dirbti, priešingu atveju leidimas dirbti anuliuojamas. Taip pat nustatyta, kad darbuotojams mokamas atlyginimas turi būti ne mažesnis už įdarbinimo valstybės piliečių, dirbančių analogišką darbą pas darbdavį, atlyginimą.

Praktikoje 1995 m. Susitarimas nebetaikomas. Europos Sąjungos lygiu buvo priimtos naujos direktyvos dėl užsieniečių įdarbinimo (2009 m. gegužės 25 d. Tarybos direktyva 2009/50/EB dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir apsigyvenimo sąlygų siekiant dirbti aukštos kvalifikacijos darbą, 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/98/ES dėl vienos prašymų išduoti vieną leidimą trečiųjų šalių piliečiams gyventi ir dirbti valstybės narės teritorijoje pateikimo procedūros ir dėl valstybėje narėje teisėtai gyvenančių trečiųjų šalių darbuotojų bendrų teisių, 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/36/ES dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir buvimo tikslu dirbti sezoniniais darbuotojais sąlygų, 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/66/ES dėl bendrovės viduje perkeliamų trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir apsigyvenimo sąlygų), todėl buvo pakeisti ir užsieniečių įdarbinimą reglamentuojantys Lietuvos Respublikos teisės aktai, kurie šiuo metu numato palankesnes įdarbinimo sąlygas. Leidimai dirbti išduodami bei sprendimai dėl užsieniečio atitikties Lietuvos Respublikos darbo rinkos poreikiams priimami bendra tvarka, vadovaujantis Lietuvos Respublikos

įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ ir kitų nacionalinių teisės aktų, reglamentuojančių užsieniečių įdarbinimą, nuostatomis.

Susitarimo 23 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad, įsigaliojus Susitarimui, 1995 m. Susitarimas neteks galios.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projektu, atsižvelgiant į tai, kad Susitarimas priskirtinas ratifikuojamų tarptautinių sutarčių kategorijai, siūloma Lietuvos Respublikos Seimui ratifikuoti Susitarimą.

Priėmus įstatymą ir ratifikavus Susitarimą, Lietuvos Respublika tinkamai vykdys savo, kaip Susitarimo šalies, įsipareigojimus ir atliks teisinės procedūras, reikalingas Susitarimui įsigalioti. Taip bus sustiprintas bendradarbiavimas tarp Lietuvos Respublikos ir Ukrainos, sudarytos teisinės prielaidos teikti abipusę pagalbą, užtikrinta susitariančiųjų šalių darbuotojų teisių ir interesų apsauga bei kova su nelegaliu darbu.

Įsigaliojus Susitarimui, vadovaujantis Susitarimo 23 straipsnio 4 dalimi, 1995 m. Susitarimas neteks galios .

5. Galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus įstatymą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymas neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymas turės teigiamos įtakos Lietuvos Respublikos ir Ukrainos verslo sąlygoms ir jo plėtrai, nes minėtų valstybių darbuotojai turės didesnę judėjimo laisvę, sumažės nelegalaus darbo rizika.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymą, parengti naujų teisės aktų, pakeisti galiojančių ar pripažinti juos netekusiais galios nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projekte naujos sąvokos neapibrėžiamos.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ar Europos Sąjungos dokumentams.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymui įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų nereikės priimti.

12. Kiek biudžeto lėšų pareikalaus ar leis sutaupyti įstatymo įgyvendinimas

Priimtam įstatymui ir Susitarimui įgyvendinti papildomų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės. Sutaupyti lėšų nenumatoma.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant Įstatymo projektą, specialistų vertinimų nebuvo gauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

„Ukraina“, „įdarbinimas“, „bendradarbiavimas“, „darbas“, „migracija“, „ratifikavimas“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras
Linas Kukuraitis
2018-02-26

Asmenų priėmimo ir
dokumentų valdymo skyriaus
stilištė

Viktorija Bačiūtė-Starkuvienė
2018-02-26